

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นรูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) ที่ใช้อธิบายโดยใช้แผนภาพ (Model) ประกอบกับสารสนเทศจากการวิจัย ซึ่งรูปแบบนี้ผ่านกระบวนการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis) และพัฒนารูปแบบโดยการตรวจสอบและประเมินโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญโดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย 5 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ความเป็นมาของรูปแบบ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีฐานะเป็นนิติบุคคล มุ่งเน้นการกระจายอำนาจแก่ฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารการศึกษามีความรวดเร็ว ใฝ่อย่างต่าง ๆ สามารถดำเนินงานที่เกี่ยวข้องได้ โดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนที่มากจนเกินไป นอกจากนี้ยังเน้นการเข้ามามีส่วนร่วมของบุคคลสำคัญ ได้แก่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553:12) ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มุ่งกระจายอำนาจการตัดสินใจไปให้ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน ได้มีส่วนร่วมกันตัดสินใจในการจัดการศึกษาให้มากที่สุด

แนวคิดการบริหารในลักษณะที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) หรือให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการ จะต้องมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปจากส่วนกลาง หรือจากเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง ทำให้สถานศึกษามีอำนาจและความรับผิดชอบในการบริหารตนเองในลักษณะเชิงเบ็ดเสร็จ มีความคล่องตัวและมีอิสระมากยิ่งขึ้นในการตัดสินใจ คล่องตัวมากขึ้นในการบริหารโรงเรียนในทุกด้านที่เกี่ยวกับภารกิจของโรงเรียน ทั้งในด้านวิชาการและหลักสูตร การเงินและการงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป ฯลฯ (อุทัย บุญประเสริฐ.2546 :2) จะเห็นว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวทางหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษา

โดยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังโรงเรียนให้มากขึ้น โดยมีความเชื่อว่า การให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่มากขึ้นจะทำให้ประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงขึ้นมีความยืดหยุ่นมากขึ้น และมีผลผลิตดีขึ้น (David 1996: 4-5) หากสถานศึกษาบริหารงานตามหลักการที่กล่าวมาข้างต้นการบริหารกิจการในสถานศึกษาก็จะเกิดความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชนสามารถสร้างเครือข่ายองค์กรที่เกิดการพัฒนาอยู่เสมอ จากการที่ได้ทำการศึกษาและค้นคว้ารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่มีความครอบคลุมควรนำมาใช้ในการบริหารงาน ภายในสถานศึกษามากที่สุด (นิพนธ์ ยอดดี. 2564:2)

จากแนวคิดในเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติข้างต้น ส่งผลให้มีการขับเคลื่อนคุณภาพการบริหารจัดการตามบริบทและพื้นที่การศึกษา เปิดโอกาสให้การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นกลไกของการมีส่วนร่วมจากชุมชนอย่างเห็นได้ชัด แต่อย่างไรก็ตามด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวนมาก การกระจายอำนาจการบริหารจัดการแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะจากการประเมินมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่า โรงเรียนที่อยู่ห่างไกลหรืออยู่ในถิ่นทุรกันดาร มักจะมีผลการประเมินอยู่ในระดับปรับปรุงและระดับพอใช้เท่านั้น เมื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบข้อมูลที่สอดคล้องกัน คือ นักเรียนที่อยู่ในชนบทและโรงเรียนที่อยู่ในเมืองยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านบุคคล การบริหารจัดการ และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โดยจะพบว่า โรงเรียนในเมืองจำนวนครูเกินเกณฑ์แต่โรงเรียนที่อยู่ห่างไกล หรืออยู่ในถิ่นทุรกันดารจำนวนครูขาดแคลนหรือต่ำกว่าเกณฑ์ (วิทยากร เชียงกูล. 2559 : 7) ถึงแม้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 จะต้องการให้เกิดการจัดการศึกษาโดยเน้นการกระจายอำนาจ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และสามารถตรวจสอบได้ แต่การขับเคลื่อนดังกล่าวยังมีความคลุมเครือในการบริหารจัดการศึกษาอยู่ดังจะเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นตามภูมิภาคต่าง ๆ ที่นักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ต่ำ ไม่เป็นที่พอใจของส่วนกลางที่ได้มีความคาดหวังตามที่ได้กำหนดเป็นนโยบายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มักมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการศึกษาที่มากเป็นพิเศษ (นิพนธ์ ยอดดี. 2564:3)

ในบริบทของอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นอำเภอที่มีขนาดเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประชากรมีหลายกลุ่มชาติพันธุ์ ส่วนใหญ่อพยพมาจากหลาย ๆ จังหวัด เช่น เลย ชัยภูมิ ขอนแก่น เพชรบูรณ์ พิษณุโลก เป็นต้น (อำเภอน้ำหนาว. 2559: 17) อำเภอน้ำหนาวยังเป็นอำเภอที่มีพื้นที่อยู่บนภูเขาและพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมดและยังเป็นพื้นที่ที่ห่างไกลจากหน่วยงานที่สนับสนุนการจัดการศึกษา จึงทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ขาดแรงจูงใจในการพัฒนาการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ รับผิดชอบโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 สถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ปีการศึกษา 2564 จำแนกรายหน่วยงานและสังกัดจำนวน 128 แห่ง อำเภอน้ำหนาว มีจำนวน 14 แห่ง ในขณะเดียวกันจังหวัดเพชรบูรณ์ มีจำนวนเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 68,064 คน

จำแนกรายเขตพื้นที่การศึกษา โดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 มีมากถึงจำนวน 17,200 คน ส่วนผลการพัฒนาการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบปีการศึกษา 2563 และ 2564 จังหวัดเพชรบูรณ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศและระดับภาคทุกรายวิชา เช่นเดียวกันกับผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test :NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 พบว่า จังหวัดเพชรบูรณ์มีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่าระดับประเทศและระดับภาค มีคะแนนเฉลี่ยลดลงทุกระดับและคุณภาพทางการศึกษา (Quality) จากผลการประเมินปี 2564 เมื่อเทียบตามเป้าหมายจากแผนชาติ พบว่า บรรลุเป้าหมายเพียงแค่วิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่านั้น ส่วนระดับอื่น ๆ ไม่บรรลุเป้าหมายทุกรายวิชา ซึ่งในปีการศึกษา 2565 จังหวัดเพชรบูรณ์มีการควบรวม และเลิกสถานศึกษา ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามแผนการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก พ.ศ. 2563 - 2565 โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน มีสถานศึกษาที่ควบรวม จำนวน 12 แห่ง และเลิกสถานศึกษา จำนวน 24 แห่ง โดยเฉพาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 มีการควบรวม และยกเลิกมากที่สุด (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์, 2566)

ด้วยลักษณะเฉพาะของสถานศึกษาในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีความแตกต่างกันทางด้านประชากร นักเรียน ครูและบุคลากรมีการย้ายถิ่นฐาน สภาพภูมิศาสตร์ โดยเฉพาะสถานศึกษาที่มีพื้นที่ห่างไกลจากตัวเมือง มีสภาพปัญหาที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เช่น อัตรากำลังครูกับขนาดสถานศึกษาและจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน ไม่สมดุล ส่งผลให้สถานศึกษาขนาดเล็กขาดครู ครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงสาขา บางแห่งขาดผู้บริหารสถานศึกษา งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณด้านบุคลากร จึงมีงบประมาณในการพัฒนาการศึกษาด้านอื่น ๆ ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะผลการประเมินคุณภาพการศึกษาเมื่อนำมาวิเคราะห์แล้วพบว่า ปัญหาหลายประการจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยบริบทของพื้นที่ โดยยึดโยงชุมชนเข้ามามีบทบาทอย่างจริงจัง อาศัยการพัฒนาโรงเรียนตามบริบทตามความต้องการของโรงเรียนและชุมชน สร้างเครือข่ายในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ จึงจำเป็นต้องมีรูปแบบ (Model) ที่มีความชัดเจน เป็นชุดสารสนเทศที่นำไปใช้แก้ไขปัญหา ซึ่งรูปแบบการบริหารถือเป็นนวัตกรรมของนักบริหารที่นำมาใช้ในการบริหารงาน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาด้านการศึกษาในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งยังไม่ปรากฏรูปแบบหรือนวัตกรรมการบริหารในเชิงพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม จึงจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบขึ้น

ดังนั้น รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้จึงเป็นแบบ (Model) ที่มีชุดข้อมูล สารสนเทศที่ได้มาจากการค้นคว้า วิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีการตรวจสอบและประเมินอย่างเป็นรูปธรรม จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ได้

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ นำไปใช้ออกแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน
2. เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน
3. เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

หลักการของรูปแบบ

หลักการของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่บนพื้นฐานของการบริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2554 :15) ให้กระทรวง กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป สำหรับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่สำคัญ ประกอบด้วย 4 รูปแบบ คือ แบบที่มีผู้บริหารเป็นหลัก แบบที่มีครูเป็นหลัก แบบที่ชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก และแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก โดยหลักการของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ในครั้งนี้เลือกใช้แบบที่มีผู้บริหารเป็นหลัก และจากการสังเคราะห์หลักการสำคัญในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจากนักวิชาการประกอบด้วย Lori J. Oswald (1995) David, J. L. (1989) อ้างถึง ใน Cheng, (1996: 4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) อุทัย บุญประเสริฐ (2543) อรพรรณ พรสีมา (2546) ธเนศ ขำเกิด (2545) และถวิล มาตรการเยี่ยม (2544) พบว่า ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม และ 3) หลักการบริหารจัดการตนเอง โดยนำมาประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)

เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา การบริหารและจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจไปยังหน่วยปฏิบัติและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้านรวมทั้งด้านการศึกษา โดยกำหนดให้มีกฎหมายและต่อมาได้มีการประกาศใช้ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีหลักการและกระบวนการจัดการศึกษาที่เน้นให้มีการกระจายอำนาจการ

บริหารและการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ โดยมีกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่กำกับดูแล เฉพาะด้านการกำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรและติดตามตรวจสอบและประเมินผลการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเท่านั้น ถ้าเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาจะมีการกระจายอำนาจแบบมอบอำนาจการตัดสินใจ และความรับผิดชอบไปยังคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง แต่ถ้าเป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา และสถานศึกษาเอกชนจะมีความเป็นอิสระตามกฎหมายการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ เป็นการกระจายอำนาจแบบเบ็ดเสร็จและมีอิสระมากกว่าสถานศึกษาประเภทอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา ส่วนที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการกระจายอำนาจ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม 2) การมอบหมายงาน 3) การพัฒนาบุคลากร 4) การกำกับ ติดตาม การระดมทรัพยากรแบบเครือข่าย 5) การใช้เทคโนโลยี 6) การประสานงาน และ 7) การบูรณาการและการทำงานที่เน้นคุณภาพทั่วทั้งองค์กร ซึ่งการกระจายอำนาจทางการบริหารการศึกษานั้นจะเป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและการตัดสินใจจากส่วนกลางหรือศูนย์รวมอำนาจไปสู่ส่วนต่าง ๆ ขององค์กรทางการศึกษา โดยให้ทุกส่วนขององค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การบริหารและกระบวนการทางกฎหมายที่จะมอบอำนาจขั้นต้นและความรับผิดชอบให้แก่ท้องถิ่นในการตัดสินใจเกี่ยวกับ การบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 โครงสร้างงานสถานศึกษา ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) งานบุคลากร 3) งานงบประมาณ และ 4) งานบริหารทั่วไป เพื่อให้สถานศึกษาและชุมชนมีอิสระในการบริหารจัดการศึกษา

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

เป็นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของแต่ละท้องถิ่น การมีส่วนร่วมนั้นเกิดขึ้นระหว่างสองฝ่ายคือทั้งชุมชน และสถานศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการเอื้อเฟื้อกันและกัน กล่าวคือชุมชนต้องร่วมสร้างความเข้มแข็งให้กับบ้าน วัด โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพิ่มทุนทางสังคม สนับสนุนการจัดการองค์ความรู้ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมคิด ร่วมทำให้พื้นที่โดยร่วมพัฒนาคนในชุมชนให้มีคุณภาพเพื่อเป็นทุนทางมนุษย์ ส่วนบทบาทของโรงเรียนก็ต้องเป็นแหล่งความรู้ สร้างองค์ความรู้สู่ชุมชน ร่วมวิจัยกับชุมชน เป็นที่ปรึกษาหารือทางวิชาการ สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง สร้างหลักสูตรการเรียนการสอนโดยนำวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่นมาเป็นสื่อการเรียนรู้ หากทุกส่วนให้ความสำคัญซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีความตระหนักร่วมกันก็จะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาประเทศที่สมบูรณ์ และยั่งยืนตลอดไป

3. หลักการบริหารตนเอง (Self-Management)

เป็นหลักการบริหารตนเอง ของการบริหารสถานศึกษาโดยสถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองภายใต้การบริหารในรูปองค์กรคณะบุคคลคือคณะกรรมการโรงเรียนหรือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปองค์การคณะบุคคลหรือคณะกรรมการที่มีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านความรู้ โดยการตัดสินใจเรื่องการจัดหลักสูตร การจัดโปรแกรมการเรียน การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา แนวทาง การรับนักเรียน การประเมิน

นักเรียนและการเตรียมข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน 2) ด้านเทคโนโลยี โดยตัดสินใจเรื่องการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านอำนาจหน้าที่ โดยตัดสินใจเรื่องการบริหาร บุคคล 4) ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ โดยตัดสินใจเรื่องการใช้เครื่องอำนวยความสะดวก วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ต่าง ๆ 5) ด้านบุคคล โดยตัดสินใจเรื่องการใช้ทรัพยากร บุคคลและการพัฒนาบุคคลมืออาชีพ 6) ด้านเวลา โดยตัดสินใจเรื่องกำหนด แผนการดำเนินงาน และการบริหารเวลา และ 7) ด้านการเงิน โดยตัดสินใจเรื่องการจัดสรรงบประมาณ และการจัดเก็บค่าเล่าเรียนของโรงเรียน ซึ่งเป็นแนวคิดด้านการบริหารจัดการโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่เน้นการบริหารตนเองของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เน้นความสามารถในการบริหารตนเองได้ ของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนด้วยตนเอง ยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการ การคิด และกำหนดการดำเนินงานในโรงเรียนของแต่ละโรงเรียนด้วย

สาระสำคัญของรูปแบบ

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ แสดงสาระสำคัญของหลักการทั้ง 3 หลักการ โดยแต่ละหลักการมีองค์ประกอบดังนี้

หลักการการกระจายอำนาจ (Decentralization) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นไปตามการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 โครงสร้างงานสถานศึกษา ได้แก่ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงานบุคคล 3) การบริหารงบประมาณ และ 4) การบริหารบริหารทั่วไป โดยมีการกระจายอำนาจในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. โรงเรียนจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
2. โรงเรียนนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีแผนและขั้นตอนในการดำเนินงาน
3. โรงเรียนมีระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
4. โรงเรียนมีระบบการนิเทศ การให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน
5. โรงเรียนมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
6. โรงเรียนมีรูปแบบในการวัดผล ประเมินผล กำหนดมาตรฐานและเกณฑ์การเทียบโอน
7. โรงเรียนมีแผนพัฒนาบุคคลเป็นของตนเอง
8. โรงเรียนมีมาตรฐานในการกำหนดอัตรากำลังและมาตรฐานตำแหน่งครูและบุคคลของโรงเรียนที่ตรงกับความต้องการด้วยตนเอง
9. โรงเรียนมีระบบตรวจสอบการใช้งบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และรายได้ต่างของตนเอง
10. โรงเรียนมีการกำหนดมาตรฐานการบริหารจัดการ การเงินงบประมาณทรัพย์สินและรายได้ต่างของตนเอง

หลักการมีส่วนร่วม (Participation) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการบริหารสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของแต่ละท้องถิ่นนั้น โดยการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นระหว่าง 2 ฝ่าย คือ ชุมชนและสถานศึกษาเป็นสำคัญ โดยมีองค์ประกอบในประเด็นในการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. โรงเรียนมีและใช้ระบบเครือข่ายทั้งด้านบุคคล องค์กร และเทคโนโลยีเพื่อการบริหารการศึกษา
2. ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับเชิญเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
3. โรงเรียนมีและใช้ฐานข้อมูลนักเรียนและสภาพครอบครัวเพื่อส่งเสริม และการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบ
4. ผู้บริหารเป็นเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาในการประชุมและอำนวยการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา

5. บุคคลทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของโรงเรียน

6. ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารของโรงเรียน

7. โรงเรียนจัดให้ส่วนกรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและตัวแทนตามระเบียบชัดเจน

8. คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจในเป้าหมาย การดำเนินงานที่ชัดเจนตรงกัน และมีความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน

9. ระเบียบวาระและมติการประชุมส่วนใหญ่มุ่งเน้นประโยชน์ผู้เรียนเป็นสำคัญ

10. โรงเรียนจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้แทนหลากหลายสาขา โดยเฉพาะด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล งบประมาณ และการบริหารทั่วไป

11. คณะกรรมการสถานศึกษามีการประชุมสม่ำเสมอและนำมติที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติจริง

12. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนตามความต้องการและความจำเป็นของแต่ละชุมชน

13. โรงเรียนมีและใช้ฐานข้อมูลและทรัพยากรต่างๆของชุมชนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการบริการตามหลักการบริหารตนเองมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองภายใต้การบริหารในรูปองค์คณะบุคคล โดยมีการดำเนินการในด้านต่างๆ ได้แก่

1. ครูที่รับผิดชอบแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และช่วงชั้น และมีอิสระในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันเหตุการณ์ และเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

3. โรงเรียนมีการกำหนดมาตรฐานของสื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนได้เอง

4. โรงเรียนมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากแหล่งต่างๆในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

5. โรงเรียนมีการกำหนดมาตรฐานของสื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนได้เอง

6. โรงเรียนสามารถเลือกใช้แบบเรียนและหนังสือประกอบอื่นๆได้ตรงกับความต้องการและเหมาะสม

7. โรงเรียนมีระบบอินเทอร์เน็ตในการจัดการศึกษา

8. โรงเรียนมีระบบและใบรับรองผลการเรียน

9. โรงเรียนมีวิธีการที่หลากหลายในการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

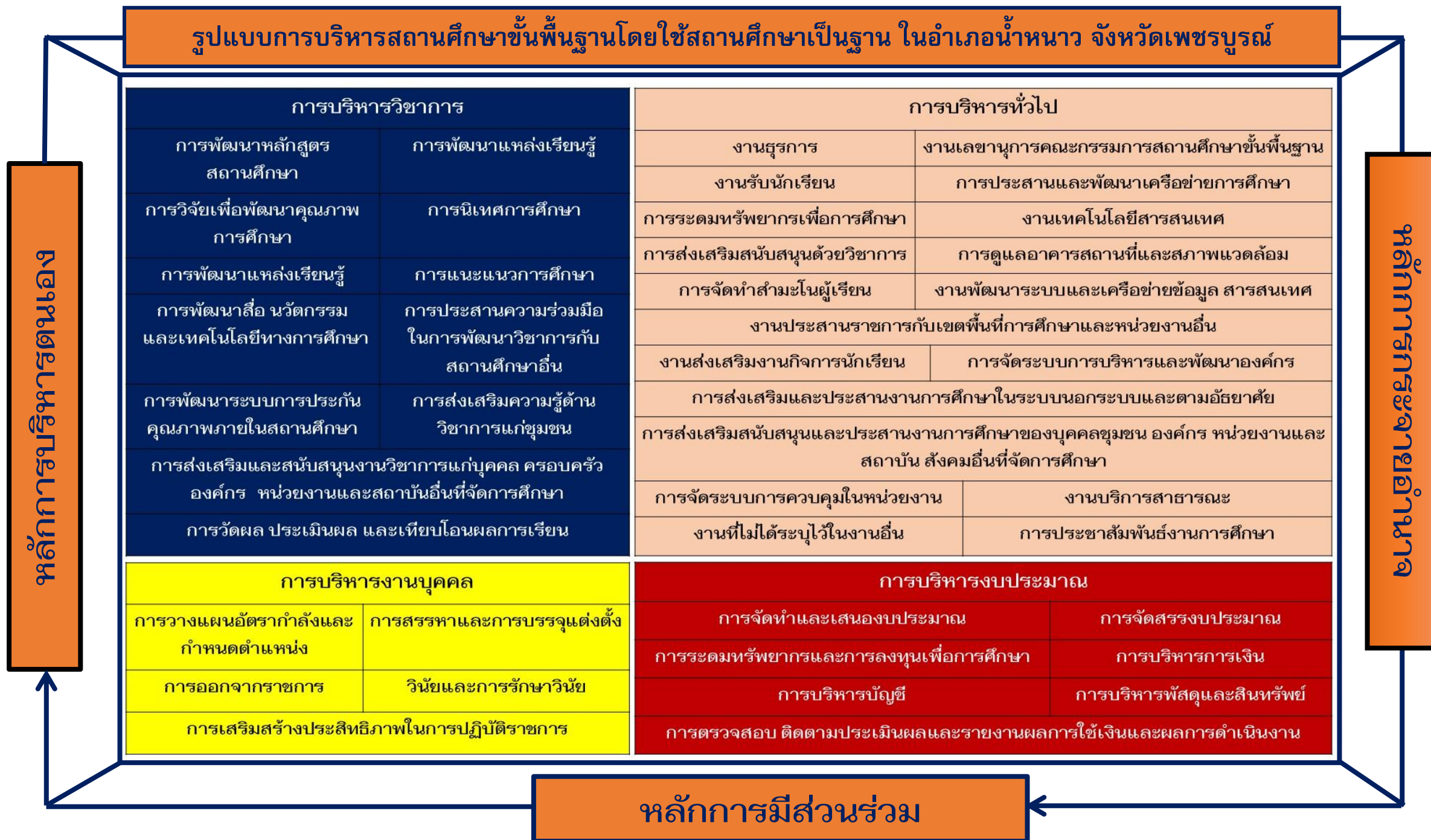
10. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายยืดหยุ่นเหมาะกับธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน

11. โรงเรียนดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียนและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

12. โรงเรียนมีระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลผลิตและผลลัพธ์ของงาน

13. โรงเรียนมีรูปแบบการบริหารจัดการเป็นของตนเอง

สาระสำคัญของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ แสดงดังภาพที่ 1.

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

แนวทางการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

แนวทางการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพิจารณาและวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ก่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข รวมทั้งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนที่เป็นพื้นที่เขตบริการของสถานศึกษา โดยมีแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. แนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

การบริหารวิชาการประกอบด้วยงานดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การใช้หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ในการบริหารวิชาการ

การใช้หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ในการบริหารวิชาการการใช้หลักการการมีส่วนร่วม (Participation) ในการบริหารวิชาการตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้บริหารต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการกระจายอำนาจในการบริหารวิชาการ ตามข้อบ ายทั้ง 12 งาน ในรูปแบบของคณะกรรมการ ซึ่งการได้มาของคณะกรรมการแต่ละงานจะต้องเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจ และเป็นที่ยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ที่สำคัญการดำเนินการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรม ต้องผ่านรูปแบบของคณะกรรมการทุกฝ่ายและได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นรูปธรรม และได้ผ่านความเห็นชอบของทุกฝ่าย

การใช้หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ในการบริหารวิชาการ

การใช้หลักการการมีส่วนร่วม (Participation) ในการบริหารวิชาการตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้บริหารต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการกระจายอำนาจในการบริหารวิชาการ ตามข้อบ ายทั้ง 12 งาน ในรูปแบบของคณะกรรมการ เน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของแต่ละท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้น

ระหว่างชุมชนและสถานศึกษา โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องมีความกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบไปด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรทางศาสนา ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการและที่สำคัญต้องประกอบไปด้วยผู้แทนสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุน กำกับการดำเนินการของสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาของสถานศึกษาและให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และจากผลการวิจัยรูปแบบในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในด้านการมีส่วนร่วมมีดังนี้ 1) ระเบียบวาระและมติการประชุมส่วนใหญ่ มุ่งเน้นประโยชน์ผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) โรงเรียนมีและใช้ระบบเครือข่ายทั้งด้านบุคคล องค์กร และเทคโนโลยีเพื่อการบริหารการศึกษา

การใช้หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) ในการบริหารวิชาการ

การใช้หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) ในการบริหารวิชาการตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ผู้บริหารต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการกระจายอำนาจในการบริหารวิชาการ ตามข้อบ่งชี้ทั้ง 12 งานซึ่งเป็นการบริหารตามหลักการบริหารตนเอง มีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง ภายใต้การบริหารในรูปองค์คณะบุคคลผ่านแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการนิเทศสถานศึกษาเป็นคณะบุคคลที่ทำหน้าที่นิเทศ ส่งเสริม สนับสนุนให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินการในด้านต่างๆ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการบริหารจัดการตนเองของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของแต่ละท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ซึ่งสถานศึกษาต้องนำข้อมูลข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก รวมทั้งความพึงพอใจและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเพื่อของอนุมัติ จากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารจัดการตนเองดังนี้ 1) โรงเรียนมีวิธีการที่หลากหลายในการประเมินผลการเรียนรู้ ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายยืดหยุ่น เหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน 3) โรงเรียนสามารถเลือกใช้แบบเรียนและหนังสือประกอบอื่น ๆ ได้ตรงกับความต้องการและเหมาะสม 4) โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันเหตุการณ์ และเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง 5) โรงเรียนมีการกำหนดมาตรฐานของสื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนได้เอง และ 6) โรงเรียนมีระบบและใบรับรองการเทียบโอนผลการเรียน

แนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

1. มีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. มีระบบการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ที่ยืดหยุ่นและถูกต้องตาม
ระเบียบ

4. มีการวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ชุมชนสนับสนุนสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. ให้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนการสอน
7. ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา
8. มีระบบแนะแนวการศึกษาที่ครอบคลุมวิชาชีพในชุมชน
9. ใช้ผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา
10. มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้
11. มีระบบความร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงานต่าง ๆ
12. มีโครงการ กิจกรรมที่พัฒนางานวิชาการร่วมกับชุมชน สังคม อย่างหลากหลาย

ภาพที่ 2 แนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

2. การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลประกอบด้วยงานดังนี้ 1) การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง 2) การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง 3) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ 4) วินัยและการ รักษาวินัย 5) การออกจากราชการ

การใช้หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ในการบริหารงานบุคคล

การใช้หลักการการกระจายอำนาจ (Decentralization) ในการบริหารงานบุคคล ตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้บริหารต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการกระจายอำนาจในการบริหารงานบุคคล ตามข้อบ่งชี้ทั้ง 5 งาน ประกอบในการบริหารงานบุคคลตามข้อบ่งชี้ต่าง ๆ ในรูปแบบของคณะกรรมการ ซึ่งการได้มาของคณะกรรมการแต่ละงานจะต้องเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจ และเป็นที่ยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา และจากผลการวิจัยรูปแบบในการกระจายอำนาจในสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารงานบุคคลากรดังนี้ 1) โรงเรียนมีแผนพัฒนาบุคลากรของตนเอง 2) โรงเรียนมีมาตรฐานในการกำหนดอัตรากำลังและมาตรฐานตำแหน่งของครูและบุคลากรของโรงเรียนที่ตรงกับความต้องการได้ด้วยตนเอง

การใช้หลักการการมีส่วนร่วม (Participation) ในการบริหารงานบุคคล

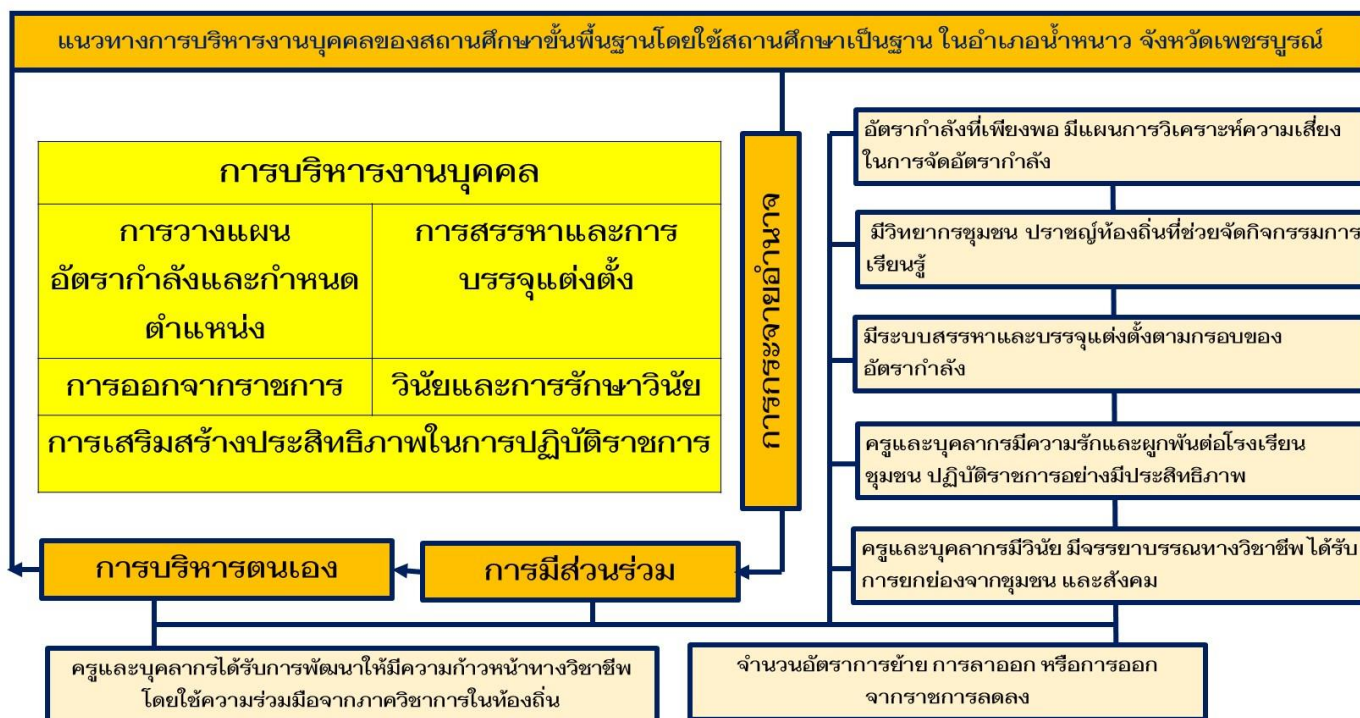
การใช้หลักการการมีส่วนร่วม (Participation) ในการบริหารงานบุคคลตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้บริหารต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการกระจายอำนาจในการบริหารงานบุคคลตามข้อบ่งชี้ทั้ง 5 งาน เน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของแต่ละท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นระหว่าง 2 ฝ่าย คือ 1. ชุมชน และ 2. สถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบไปด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรทางศาสนา ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุน กำกับดำเนินการของสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาของสถานศึกษาและให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยแนวทางการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน จะต้องมีส่วนร่วมทั้งกับชุมชนและสถานศึกษา ดังนี้ 1. เป็นผู้นำทางวิชาการ 2. การบริการความรู้ให้ชุมชน 3. ประสานช่วยเหลือเครือข่ายผู้ปกครอง 4. ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 5. ความร่วมมือในสถานศึกษาต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจในการมีส่วนร่วมในงานต่าง ๆ ตามความสามารถและความถนัด โดยโรงเรียนดำเนินการ ดังนี้ 1) โรงเรียนจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้แทนหลากหลายสาขาโดยเฉพาะด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล งบประมาณ และบริหารทั่วไป 2) คณะกรรมการสถานศึกษามีการประชุมสม่ำเสมอ และนำมติที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติจริง และ 3) ผู้บริหารเป็นเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาในการประชุมและอำนวยความสะดวกการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา

การใช้หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) ในการบริหารงานบุคคล

การใช้หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) ในการบริหารงานบุคคล ตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้บริหารต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการกระจายอำนาจในการบริหารงานบุคคลตามข้อบ่งชี้ทั้ง 5 งาน ตามหลักการบริหารตนเอง มีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองภายใต้การบริหารในรูปองค์คณะบุคคลผ่านแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการนิเทศสถานศึกษาเป็นคณะบุคคลที่ทำหน้าที่นิเทศ ส่งเสริมสนับสนุนให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการบริหารจัดการตนเองของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของแต่ละท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านเทคโนโลยี 3) ด้านอำนาจหน้าที่ 4) ด้านวัสดุ 5) ด้านบุคคล 6) ด้านเวลา และ 7) ด้านการเงิน ซึ่งสถานศึกษามีการระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษาผ่านคณะกรรมการระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ต้องส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความมั่นใจ และเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาตนเอง มีความสะดวก มีทรัพยากรที่มาสนับสนุนการจัดการศึกษาที่ทันสมัย มีองค์กรและเครือข่ายสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการตนเองของบุคลากรในสถานศึกษามีดังนี้ 1) ครูที่รับผิดชอบแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และช่วงชั้น และมีอิสระในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 2) โรงเรียนมีระบบการสรรหาครูและบุคคลตามความต้องการ

แนวทางการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

1. มีอัตราค่าจ้างที่เพียงพอ มีแผนการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการจัดอัตราค่าจ้าง
2. มีวิทยากรชุมชน ปราชญ์ท้องถิ่นที่ช่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. มีระบบสรรหาและบรรจุแต่งตั้งตามกรอบของอัตราค่าจ้าง
4. ครูและบุคลากรมีความรักและผูกพันต่อโรงเรียน ชุมชน ปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ครูและบุคลากรมีวินัย มีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ ได้รับการยกย่องจากชุมชน และสังคม
6. จำนวนอัตรการย้าย การลาออก หรือการออกจากราชการลดลง
7. ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ โดยใช้ความร่วมมือจากภาควิชาการในท้องถิ่น

ภาพที่ 3 แนวทางการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

3. การบริหารงานงบประมาณ

การบริหารงานบุคคลประกอบด้วยงานดังนี้ 1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ 3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน 4) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 5) การบริหารการเงิน 6) การบริหารบัญชี 7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

การใช้หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ในการบริหารงบประมาณ

การใช้หลักการการกระจายอำนาจ (Decentralization) ในการบริหารงานบุคคล ตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ผู้บริหารต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการกระจายอำนาจในการบริหารงบประมาณ ตามข้อบ่งชี้ทั้ง 7 งาน ในรูปแบบของคณะกรรมการ ผู้บริหารต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจด้านงานงบประมาณของสถานศึกษาดังนี้ 1) โรงเรียนมีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และรายได้ต่าง ๆ ของตนเอง และ 2) โรงเรียนมีการกำหนดมาตรฐานการบริหารจัดการ การเงิน งบประมาณ ทรัพย์สินและรายได้ต่าง ๆ ของตนเอง

การใช้หลักการการมีส่วนร่วม (Participation) ในการบริหารงบประมาณ

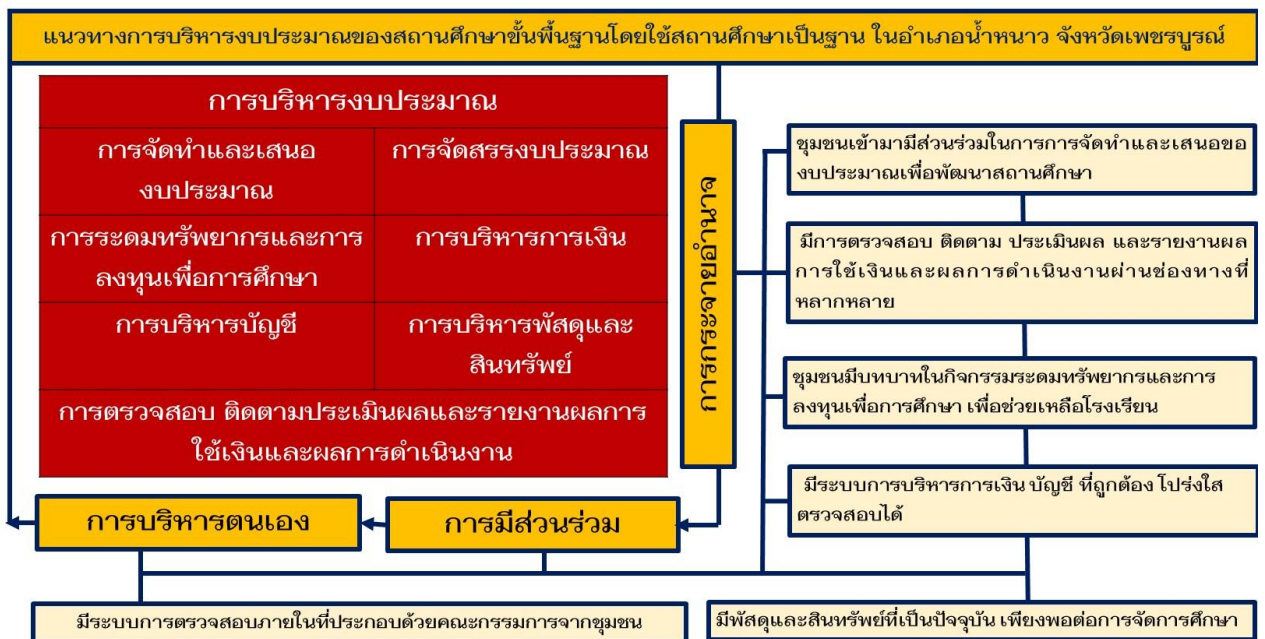
การใช้หลักการการมีส่วนร่วม (Participation) ในการบริหารงบประมาณ ตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ผู้บริหารต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการกระจายอำนาจในการบริหารงบประมาณ ตามข้อข่ายทั้ง 7 งาน ผู้บริหารต้องคำนึงถึง 1) การจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี 2) การจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 3) ตรวจสอบด้านการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการใช้จ่ายงบประมาณ และ 4) มีส่วนร่วมในการจัดหา ระดมทุน และงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษา

การใช้หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) ในการบริหารงบประมาณ

การใช้หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) ในการบริหารงบประมาณ ตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ผู้บริหารต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการกระจายอำนาจในการบริหารงบประมาณ ตามข้อข่ายทั้ง 7 งาน เป็นการบริหารตามหลักการบริหารตนเองมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองภายใต้การบริหารในรูปองค์คณะบุคคลผ่านแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการนิเทศสถานศึกษาเป็นคณะบุคคลที่ทำหน้าที่นิเทศ ส่งเสริมสนับสนุนให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) โรงเรียนมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากแหล่งต่างๆในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และ 2) โรงเรียนมีระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลผลิตและผลลัพธ์ของงาน

แนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

1. ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอของบประมาณเพื่อพัฒนาสถานศึกษา
2. มีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงานผ่านช่องทางที่หลากหลาย
3. ชุมชนมีบทบาทในกิจกรรมระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เพื่อช่วยเหลือโรงเรียน
4. มีระบบการบริหารการเงิน บัญชี ที่ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้
5. มีพัสดุและสินทรัพย์ที่เป็นปัจจุบัน เพียงพอต่อการจัดการศึกษา
6. มีระบบการตรวจสอบภายในที่ประกอบด้วยคณะกรรมการจากชุมชน

ภาพที่ 4 แนวทางการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

4. ด้านงานบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปประกอบด้วยงานดังนี้ 1) การดำเนินงานธุรการ 2) งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ 4) การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา 5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร 6) งานเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป 8) การจัดสถานที่และสภาพแวดล้อม 9) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน 10) การรับนักเรียน 11) การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย 12) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 13) งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน 14) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา 15) การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา 16) งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น 17) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน 18) งานบริการสาธารณะ 19) งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

การใช้หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ในการบริหารทั่วไป

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้บริหารต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการกระจายอำนาจในการบริหารงบประมาณ ตามข้อบ่งชี้ทั้ง 19 งาน ในรูปแบบของคณะกรรมการ ผู้บริหารต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจโดยดำเนินการแต่งตั้งหัวหน้างานบริหารงานทั่วไป และให้อำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานในส่วนของการบริหารทั่วไป นอกเหนือจากงานบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร และงานงบประมาณ รวมทั้งกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนงานทั้ง

สามด้านให้สำเร็จลุล่วงและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้แล้วงานอื่น ๆ ที่เป็นงานทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยต้องเสนองานโครงการในแผนปฏิบัติงานประจำปีที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การใช้หลักการการมีส่วนร่วม (Participation) ในการบริหารทั่วไป

การใช้หลักการการมีส่วนร่วม (Participation) ในการบริหารทั่วไป ตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ผู้บริหารต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการกระจายอำนาจในการบริหารงบประมาณ ตามข้อบ่งชี้ทั้ง 19 งาน โดยแนวทางการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนขั้นพื้นฐานจะต้องมีส่วนร่วมกับชุมชนและสถานศึกษา ดังนี้ 1) คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจในเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนตรงกันและมีความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน 2) โรงเรียนจัดให้มีสัดส่วนกรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและตัวแทนชุมชนตามระเบียบชัดเจน 3) บุคคลทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของโรงเรียน 4) ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารของโรงเรียน 5) ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับเชิญเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน 6) โรงเรียนมีและใช้ฐานข้อมูลนักเรียนและสภาพครอบครัวเพื่อส่งเสริม และการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบ 7) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบให้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ตามความต้องการและความจำเป็นของแต่ละชุมชน และ 8) โรงเรียนมีและใช้ฐานข้อมูล และทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การใช้หลักการบริหารจัดการตนเอง (Self-Management) ในการบริหารทั่วไป

การใช้หลักการบริหารจัดการตนเอง (Self-Management) ในการบริหารทั่วไป ตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ผู้บริหารต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการกระจายอำนาจในการบริหารงบประมาณ ตามข้อบ่งชี้ทั้ง 19 งานเป็นการบริการตามหลักการบริหารตนเอง มีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองภายใต้การบริหารในรูปองค์คณะบุคคลผ่านแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาและชุมชนมีข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษาทุกด้าน โดยสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนจึงต้องส่งเสริมให้ครู บุคคลทางการศึกษาและผู้ปกครองมีวัฒนธรรมร่วมในการเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาและชุมชน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการสื่อสารระหว่างเครือข่ายครูและผู้ปกครองเพื่อติดตามช่วยเหลือนักเรียน สร้างความเข้าใจ และการแก้ปัญหาทางสังคมในชุมชนร่วมกัน ผ่านคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองและเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรับทราบผลการดำเนินงานคู่ขนาน ดังนี้ 1) โรงเรียนมีรูปแบบการบริหารจัดการเป็นของตนเอง 2) โรงเรียนใช้ระบบอินเทอร์เน็ตในการจัดการศึกษา 3) โรงเรียนมีระบบ

อินเทอร์เน็ตและเครือข่ายที่ดี ที่ครอบคลุม ใช้งานได้ตามความต้องการ และ 4) โรงเรียนดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียนและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

แนวทางการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

1. มีระบบงานธุรการที่รวดเร็ว มีฐานข้อมูลการประสานงานกับชุมชน
2. มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบ
3. ระบบและเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศ พร้อมใช้งาน
4. มีช่องทางการประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. มีการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. มีเทคโนโลยี สารสนเทศ ที่เอื้อต่อการใช้บริการ
7. มีสถานที่และสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เปิดให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการ
8. มีฐานข้อมูลสำมะโนผู้เรียนในชุมชน
9. มีระบบการรับนักเรียนตามระเบียบ
10. มีเครือข่ายส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย
11. ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานกิจการนักเรียน
12. มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย
13. มีเครือข่าย ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา
14. มีระบบการใช้บริการชุมชนในการพัฒนาวิชาการหรืองานอื่น ๆ

ภาพที่ 5 แนวทางการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบไปใช้

เนื่องจากรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ มีองค์ประกอบหลักในการบริหารที่สำคัญ 3 หลักการ ได้แก่ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการบริหารจัดการตนเอง และในองค์ประกอบหลักทั้งสามนั้น มีองค์ประกอบย่อย ๆ สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ทั้ง 3 องค์ประกอบหลักนั้น เป็นองค์ประกอบหลักสำคัญในการบริหารและขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับชุมชนและทุกภาคส่วน ซึ่งองค์ประกอบที่กล่าวมานั้นมีความสอดคล้องกับบริบทของการบริหารสถานศึกษาในพื้นที่เฉพาะ ซึ่งมีข้อจำกัดที่แตกต่างจากสถานศึกษาทั่วไป โดยการนำรูปแบบการบริหารไปใช้มีข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. เนื่องจากเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ในอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการศึกษจากพื้นที่เฉพาะที่มีข้อจำกัดด้านปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีการศึกษา ทำความเข้าใจบริบทของสถานศึกษาและชุมชนก่อนการนำรูปแบบไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา

2. ควรรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาทุกทั้ง 4 ด้าน รวมทั้งข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา นโยบายการจัดการศึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยมีตัวแทนจากทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม

ร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และร่วมกันขับเคลื่อนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา
ร่วมกัน

3. จัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยกรรมการในงานหรือโครงการ
ต่าง ๆ ได้มาด้วยความสมัครใจหรือจิตอาสา มีจำนวนที่เหมาะสมกับการทำงาน มีการสื่อสารไปในทิศทาง
เดียวกัน ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น เป็นต้น เพื่อร่วมขับเคลื่อนสถานศึกษาในงานทั้ง 4 ด้าน ให้
มีประสิทธิภาพ

4. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ
บริหารโดยใช้รูปแบบ มีความรู้และความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติของการบริหารโดยใช้รูปแบบการ
บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน สร้างให้เกิดความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าของ
องค์กรจนเกิดความร่วมมือร่วมใจในการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในชุมชนให้
บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ควรมีการติดตามและประเมินการใช้รูปแบบในการบริหาร เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการ
ปรับปรุงรูปแบบการบริหารสถานศึกษา และการดำเนินให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและ
แก้ปัญหาในพื้นที่อย่างทันท่วงที โดยการประเมินจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การแก้ไขปัญหาของการ
บริหารงานทั้ง 4 ด้าน สามารถดำเนินการติดตามและประเมินผลเพื่อแก้ปัญหาตามเหตุการณ์นั้น ๆ ส่วน
งานประจำมีติดตามและประเมินผล จำนวน 1 ครั้งต่อภาคเรียน เป็นต้น